

- ✓ урахування викладачем власних можливостей під час вибору методики.

Підсумовуючи, можна сказати, що метою курсу «Лінгвокраїнознавство» є не тільки формування у студентів лінгвокраїнознавчої компетенції, яка у подальшому допоможе їм у спілкуванні з іноземними колегами на високому міжнародному рівні, а і виховання особистості зі здатністю до самостійного критичного мислення, толерантного ставлення до культурних відмінностей, умінням спілкуватися та співпрацювати з людьми різних національностей, рас, віросповідань, розуміння своєрідності інших культур, викорінення негативного ставлення до них за умови збереження в якості стрижня своєї власної культури.

Валентина Сімонок

Доктор філологічних наук, професор

Національний університет «Юридична академія України

ім. Ярослава Мудрого»

м. Харків

НОВІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ ЮРИДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Якісні зміни в загальнополітичній та соціально-економічній стратегіях України значною мірою стимулювали підвищений інтерес до вивчення іноземних мов.

Проблеми, пов'язані з навчанням іноземних мов, набувають особливої чинності у зв'язку з участю країни у Болонському процесі, що, насамперед, передбачає опанування кількома іноземними мовами.

Передусім зазначимо, що головною характерною рисою навчання іноземній мові у ВНЗ немовного профілю є його професійна орієнтованість. Вона ґрунтується на врахуванні потреб тих, хто навчається, в опануванні іноземної мови, що диктується характерними особливостями професії або спеціальності, які, у свою чергу, вимагають її вивчення.

Ми цілком згодні з Н. Брігером у тому, що сфера англійської мови для спеціальних цілей складається з наступних компонентів, тісно взаємопов'язаних між собою: знання мови, комунікативних умінь та професійного змісту. Саме тому мета викладача полягає у

розвиткові мовних знань, що відбивають основи фаху тих, хто навчається, та розвитку комунікативних умінь, притаманних їх професійній діяльності. М.Елліс та К.Джонсон також вважають, що навчання має спиратися на специфічний зміст, який пов'язаний з певною фаховою сферою.

Виходячи з того, що фахівець певної галузі потребує знання іноземної мови для успішного здійснення своєї інформаційної діяльності у відповідних ситуаціях, що становлять для нього професійний інтерес, увесь процес навчання іноземної мови має бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності цього фахівця.

Сьогодні визначною тенденцією у викладанні іноземних мов методисти називають, передусім, реалізацію комунікативного підходу. Під комунікацією розуміється процес усного/ писемного спілкування, суть якого полягає в обміні інформацією та її оцінюванні. Комунікативно-орієнтоване навчання передбачає формування у студентів комунікативної компетенції, яка вважається сформованою, якщо майбутній фахівець використовує іноземну мову щоб самостійно отримувати і розширювати свої знання і досвід. Серед багатьох методів навчання саме комунікативний метод є таким, що здатний активізувати творчі можливості особистості, які, як твердять психологи, є у кожній людини безмежними, адже ми маємо величезний творчий потенціал. Розкрити ж себе, на нашу думку, можна лише у спілкуванні.

У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Вони навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією (information gap, choice, feedback). Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Мовленнєва взаємодія студентів інколи, хоч і далеко не завжди, проходить за співучастю викладача в найрізноманітніших формах: парах, тріадах, невеликих групах, з усією групою. З самого початку студенти оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності: говорінням, читанням,

аудіюванням, письмом на понад фразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови. Об'єктом оцінки є не тільки правильність, але й швидкість усного мовлення та читання.

Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь, викладач використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Інноваційні методи навчання іноземних мов спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу. Основними принципами сучасних методів є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на студента (*learner-centered lessons*), цілеспрямованість та змістовність занять, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук. Перевагою цього методу є подолання страху студентів перед помилками.

У процесі реалізації інтерактивного методу на практичних заняттях з іноземної мови необхідно пам'ятати, що його базовим принципом є принцип колективної взаємодії, згідно з яким досягнення студентами комунікативних цілей відбувається через соціально-інтерактивну діяльність: дискусії та обговорення, діалоги та рольові ігри, імітації, імпровізації та дебати. Така діяльність відповідає особисто-зорієнтованому підходу до навчання, а також узгоджується з вимогами загальноєвропейських рекомендацій щодо гуманізації та демократизації навчального процесу. Під час такої діяльності забезпечується позитивний вплив колективу на особистість кожного студента, формуються сприятливі взаємовідносини у навчальній групі.

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в навчальний процес нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу. На практиці виявили досить широку ефективність такі форми роботи як індивідуальна, парна, групова і робота в команді. Найбільш відомими формами парної і групової роботи є: внутрішні (зовнішні) кола (*inside/outside circles*); мозковий шторм (*brain storm*); читання зигзагом (*jigsaw reading*); обмін думками (*think-pair-shake*); парні інтерв'ю (*pair-interviews*) та інші.

Аналіз педагогічної та методичної літератури показує, що у сучасній теорії проблемного навчання існує тенденція

виокремлювати два типи проблемних ситуацій: психологічні, пов'язані зі студентами, та педагогічні, що стосуються викладачів. Педагогічні проблемні ситуації створюються викладачами для того, щоб активізувати мислення, зацікавленість студентів та наголосити на важливості проблеми, що обговорюється. Психологічні проблемні ситуації є абсолютно індивідуальними. Проблемні ситуації можуть бути створені на всіх етапах навчального процесу: під час пояснення нового матеріалу, повторення раніше вивченого, контролю знань та вмінь.

На нашу думку, проблемний підхід розвиває творче мислення та стимулює таку діяльність студентів, як: обговорення (оскільки дискусія, за Г. Пальмером, це найактивніша форма мислення), слухання інших думок, обґрунтування власної думки, знаходження компромісу з іншим, лаконічне висловлювання, знаходження не одного, а декількох варіантів вирішення проблеми, праця в парах та групах. Студенти навчаються бути толерантними, уважними і дружелюбними. Такий підхід розвиває самостійне творче мислення студентів, залучає їх до дослідницької роботи, формує співпрацю та взаємодію викладача і студента.

Як свідчить практичний досвід, спільна соціально-інтерактивна діяльність дозволяє кожному студенту максимально проявити свої інтелектуальні та творчі здібності, заохочує самостійність та ініціативність в ухваленні рішень. Отже, інтерактивна діяльність поєднує співробітництво мовленнєвих партнерів та керованість дій студентів з боку викладача, передбачає відмову від стандартних шляхів вирішення комунікативних завдань, забезпечує інтенсивну мовленнєву практику студентів у відносно вільній творчій атмосфері.

Аналіз сучасних методичних особистісно орієнтованих підходів до викладання іноземної мови у немовному ВНЗ свідчить про те, що однією з найбільш поширених інноваційних технологій є метод проектів, який розглядають як цілісну педагогічну систему. Суть проектного методу полягає в тому, що студент відкриває нові для себе факти й осмислює нові поняття, а не отримує їх готовими від викладача (принцип конструктивізму). Отже, змінюється роль викладача: він перетворюється з інструктора в компетентного колегу, наставника. Основними цілями проектного методу є:

1) самовираження й самовдосконалення студентів, підвищення мотивації навчання, формування пізнавального інтересу;

2) реалізація на практиці набутих умінь і навичок, розвиток мови, уміння грамотно й аргументовано піднести досліджуваний матеріал, вести дискусійну полеміку; 3) продемонструвати рівень культури, освіченості, соціальної зрілості.

Метод проектів не є принципово новим у світовій педагогіці. Він виник ще в 1920-роки в США. Його називали також методом проблем, і пов'язувався він з ідеями гуманістичного напрямку в філософії й освіті, розробленим американським філософом Дж. Д'юї. Він запропонував будувати навчання на активній основі через доцільну діяльність учня, студента, на основі його власної зацікавленості.

Як показує практика, у XXI ст. технологія проектів передбачає, перш за все, уміння адаптуватись до умов життя людини, які швидко розвиваються. Уміння користуватись методом проектів – показник високої кваліфікації викладача, його прогресивної методики навчання й розвитку студентів.

Згідно з теорією та практикою, метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність студента – індивідуальну, парну чи групову, яку вони виконують протягом визначеного відрізка часу.

Виконуючи проекти, студенти вчаться самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність за їх реалізацію.

Студент стає рівноправним учасником спільної діяльності з викладачем, відповідаючи за свої успіхи, невдачі та недоліки. Він сам аналізує кожен крок свого навчання, визначає свої недоліки, шукає причини виникнення труднощів, знаходить шляхи виправлення помилок. Йому надається право вибору способів діяльності, висунення гіпотез, участь у колективному обговоренні різних поглядів. Вони вчаться працювати в групі, допомагати та підтримувати один одного, шукати інформацію з різних джерел, оформлювати матеріал та подавати його, оцінювати свою роботу, порівнювати власний рівень володіння мовою, поєднувати мовні навички та власну фантазію.

Проектна робота розвиває вміння планувати, мислити критично.

Вероніка Скальська

Екатерина Сахно

Крымский государственный медицинский университет

им. С. И. Георгиевского

г. Симферополь

ФОРМИРОВАНИЕ ЛЕКСИЧЕСКИХ НАВЫКОВ: ТЕХНИКА КАЧЕСТВЕННОГО ЗАПОМИНАНИЯ НОВЫХ СЛОВ

Требования к профессиональной подготовке выпускников неязыковых факультетов постоянно возрастают. В данной статье мы бы хотели рассмотреть различные приемы в обучении лексическому аспекту английского специализированного языка, а также остановиться более подробно на методике запоминания новых терминов и понятий, основанной на принципах динамического обучения (dynamic learning) Роберта Дилца и Тодда Эпстайна.

Лексическая ограниченность является одним из наиболее существенных препятствий на пути овладения иностранным языком. Наиболее эффективным и экономичным по времени является способ расширения словарного запаса студентов путем формирования их потенциального словаря, при этом важен принцип систематичности и последовательности. Преподавание учебного материала следует доводить до уровня системности в сознании студентов, чтобы знания были взаимосвязанными, а не только давались в определенной последовательности; важен также фактор постоянного повторения изученного материала. Студенты должны осознавать, что слова не существуют отдельно друг от друга, а находятся в системе, и одно слово является связывающим звеном для другого, как отмечает в своих исследованиях С.А. Логвина.

Одно слово может рассматриваться как основа для создания других частей речи. Это еще раз подчеркивает необходимость создания системного вокабуляра. Примером этой системы являются синонимы, – английский язык очень богат ими, – и связанные с ними слова, антонимы, многозначные слова, словосочетания и устойчивые выражения.

В связи с этим одну из важных категорий тренировочных лексических упражнений составляют упражнения в составлении